

Pomhaj Boh!

Cíklo 7.
21. febr.

Lětník 2.
1892.

Serbiske njedželiske īopjenka.

Wudawaju šo kózdu šobotu w Gsmolerjez knihicjischčeřni w Budyschinje a šu tam dostacž sa schtwortlētnu pšchedpłatu 40 np.

Seragesimae.

2 Korintiſſich 12, 7—9: A so bych ſo ja tých wyšokich ſjewjenjom psches měru njeſchessběhnul, je mi daty kol do čela, ſatanowy jandzel, kiz by mje ſ pjaſcžu bili, ſo ſo ja njebych psches měru poſbehnuł. Sa to ſym ja tſi króz teho Knjesa proſyl, ſo by mote mnje wotſtupil. A won je ke mni rjeknul: Doscž masch na mojej hnadže, pſchetož moja móz je w ſlabych mózna. Teho dla chzu ſo ja najradſcho ſwojeje ſlaboſcze khwalicž, ſo by ta móz Chrystuſhowa we mni pſchebývala.

Borečko je ſchtó ſwojeho hnadneho ſchtanta tak wěſty byl jako ſwj. Pawoł. Won móže prajiež: „Mi je ſo ſmilnoſcž doſtała, ſ Božeje hnady ſym, ſchtož ſym, jeho hnada njeje podarmo na mni dželała, dale je mi pſchi-položena króna teje prawdoscze“. Ale kaž ſtari wo Pětrje praja, ſo je jemu wot noz̄ jeho ſaprečza ſem ſtajnje ſylsa na wózku wiſala, tak Pawoła pſchezo ſaſo čorna ruka ſ dnjow młodoſcze pſchima a džerzi jemu tu krej Schčepana a tých druhich, kotrejž běſche ſwjaſaných do Jeruſalema pſchivjedl, pſched mocži. Tón njeſcheczel ſ tutymi dopomjenjenjemi kaž ſ pjaſcžu na jeho ſwědomje bije, czežka ſrudoba panje na jeho duschu, a tak rucze hacž ſo khwalicž chze, tamna ſtara wina ſo jemu kaž kol, na kotrejž ſo ſlōſtnik kole, psches wutrobu a myſl dréje. Te ſamjenje, kotrež ſu na Schčepana panyle, padaju jemu na duschu, a hlož jemu pſchiwoła: „Tý jeno mjeſcž, na twojej młodoſczi leži pſcheczežka wina.“ Tſi króz je teho Knjesa proſyl, ſo by tola tutu čwiliu wot njeho wſal. Ale je

to wotmoſwjenje doſtał: „Doscž masch na mojej hnadže, pſchetož moja móz je w ſlabych mózna. Budž ſpo-kojom, ſo ſy hnadu namakał; dyribi tuto dopomjenje na twojim ſwědomnju ležo wostacž kaž czežki ſamjen; hdyž wone tebje dele džerzi, dha wſchaf ſym najmōzniſhi w tebi.“ Tak wostaji tón Knjes někotremužkuli wobroczenemu a wobhnadženemu ſ jeho předawſchego hrēchneho žiwiſjenja ſamjen w ſwědomnju ležo; ale tež tutón ſamjen je žohno-wanje. Njeſadžěwa hnadži, ale ſadžěwa wſchaf ſapomjenjenju do stareho hrēcha, wueži ſo na ſedžbu bracž a mudrje khodžicž. Tak drje je nam wſchitkim ſ mlodých lět ſiem date „kol do čela“. Móže wſchelake mjenia měcz. Tón jedyn je w čaſku ſwojeho njerofuma ſobu hanil na teho Knjesa, na jeho ſklowo a na jeho wbohich wěrjazych a tak tu gmejnu Božu ſobu pſchecžehal. Jedyn druhi je ſo na starschimaj czežko pſchehrēchil, druhi je ſo ſ njeſpōzci-woſcžu womaſal, druhi je ſwěrnoſcž ſamał, tsecži je ſo ſ zusym ſublom wobohacžil. Je-li nětk tež tón Knjes hrēch wodał, dha ſo tola nihdy zyłe ſ pomjatka njeſhubi. S čaſhami tón Knjes kolej kónčik wotlama, w druhich čaſbach ma ſaſo nowy kónčik a wjercži a kała a boli jara. Je pak džiwna hnada Boža, ſo tón kol runje potom ſaſo kónčik doſtawa, ſo runje potom wjercži a kała, hdyž chzemny ſebje a druhich khwalicž. Njeſký jo nihdy ſhonil, ſo runje potom kaž wótry ſchip do dusche lecži a kſchidla nahle wo-ſlabnu? Ma kózdy ſwój kol w čele, a ſchtóž tón ſnaje a cžuje, tón ſo khwalenja wostaji.

Prjecž ſe ſwětnym njerjadom,
Kiz mje w myſlach jima!

Wón se ſwojim bohatſtowm
Na mni knieſtvo nima.
Ja nětk Jesom Chrystuſa
Lubowac̄ chzu zylo.
Nicžo, ſchtož ſwēt lubo ma,
Prawje njeswjeſzeli.

W Straſburku na naſepjach,

abo

Bóh ma ſpoči dobre, člowiek husto džiwne myſle.

Na ſerbſki wot A. Skr.

Naſch nan chyzhe jemu ſtólz roſtajic̄, ale Jurij jón ſ ruku wot ſo poſkaſ a praſi, ſo na naſcheho nana wobroczo:

"Balzarjo, wot waſ a wot waſcheje holzy mi nicžo duchne njeſe, ſo mataj wobaj myſle na naſcheho Jano. — S tajkej wezu ženje nicžo njebuđe. Wam wſchak bylo najſkerje lubo, hd̄y mohli ſebi ſa nju praweho duchneho muža wubracz, ale wofanacze ſdobniſcho pſchi ludžoch waſcheje runjecza, a mejce ſo peknje wſchitzu dele do niſkich ludži. — Ty paſ, moja holc̄ka, wofstaj mi ty mojeho ſyna na poloj! Wón ma iwerdu hlowu, ja paſ mam runje tajku, — a njechaſh ſebi dac̄ wote minje radzic̄, ſmjeſch wote wſcheho teho ſwoje rudženje. Zorth ſo mnu hnac̄ ſebi ja lubic̄ njeſam. Taſle měla tu nětſle wſcha waju wěz ſwoj „hamjeń”.

Naſch nan Scholcze na to praſi: „Taſ wěrno, hac̄ je Bóh luby ſkies na njebuji živu, mi wo niežim tajkim žane ſlučhane ſlowczo ſnate njeſe. To ſu waſ wěſče ludžo něchtio nařečeli. Khudý drje ſym — to wěm —, ale na ſwoju čeſez ſebi tež něchtio wěm, ale dyrbjal ſo mi moja džowka ſomu do domu ia žonu ſac̄iſhcečez, hdžez měli ju potom ſaſ ſamu proſherku, chyzl ſebi radſcho meč wſac̄, ſebi jón na khribjet poſožic̄ a ſ ſiom w ružy po proſhenju čahac̄.”

Mje ſo nětſo mój nan wopraſcha, hac̄ bylo mi wo tei wěz ſhoto ſnate? — Ale mi chyzhe ſo ſamej wſchel pſchi tým ploſkacz. Šapreč jemu nicžo njemóžach, teho dla jemu praſach, ſo Janej ženje žadhn ſamoſ na ženitwu dała njeſzym, ale ſo ſym jemu hiſhceče wcžera wuprajiſa, ſo jemu nihd̄y ženje ſwoje „hai” njeſam, jeli měl jeho nan něchtio pſhencziwo naju ženitwie. Wot nět' paſ, dokež wěm, ſo ſeže, Jurjo, wý jako jeho nan, pſhencziwo wſhemu temu, budžemoj wobaj, ja a waſch ſyn, ſaſo dželenaj.

„Wſcheho tajkeho chzu ſo tež wot waju wobeju nadzec̄”, do-rijekh na to Scholcziž Jurij.

„Nicžo ſa ſlo!” — ſ tym bě ſe iſtwy won a ſapraſny ſady ſo ſ duriemi.

Lědy bě Scholcziž Jurij haſu dele, duž bě tu jeho Jan nuska wó iſtwje pola naſ. „Se naſch nan tu pola waſ pobyl? wopraſcha ſo naſ wón ſ khwatkom. Wo wſcho to ſebi žanu ſtarosč nječińče, ſchtož je wam tón praſil. Kajkež chzu měč ja wſcho, — tajke ſ namaj budže; hinaſche paſ na nihd̄y ženje nicžo.”

„Né, Jano, né”, jemu naſch nan dopraji, „kajkež ſečze Bóh wſcho měč, tajke ſ wamaj budže. Žeho myſle paſ njeſhu žane waju myſle. Twój nan je pola naſ poſył a je mojej džowzny poroči do wocžow činik. Bylo tajke, kajkež ſebi wón myſli, njechaſ ju ja wjazh ſa ſamu ſwoju poměč, jeli chyzla ſebi wona nětſle hiſhceče ſe žanej myſliczku na tebie pomyſlicz.”

„Se naſch nan to?” pocža Jan wſchón hněwny, „ja žno chzu jemu poſaſac̄!”

„Směrom, směrom, luby ſyno! ſwojeho nana a ſwoju mac̄er dyrbis, ſebi čeſcic̄, ſo by ſo cži derje ſchlo a ſo měl ty na ſemi dolhe živjenje”, praſi jemu na to naſch nan. „Dzi ſwój puc̄ ſ Bohom, ale pod mojej tſechu cže ženje ſaſo wohladac̄ njeſchzu, — wopomí ſebi tola, — jowle pola naſ niz wjazh! — A, Lejna, th budžesčh wot nětſo ſama wjedzec̄, ſchto maſch ſa- počec̄. Taſle wěz měla nětſle ſwoj kónz!”

„Haj”, ja Janej praſich a ſtupich ſo jemu bliže do wocžow, „ſta cži ja njeſhym, ale bje wſcheho pſhemyſlenja ſym ſebi wſcho tole ſapocžala, ſaſ byla lóhkojte ſwētne džec̄o. Sa to momoj nětſle wobaj ſwoju čwili a ſwoje khofanje. Hizo do předka budžich ſebi dyrbjal dopraſic̄, ſo ſ tym taſle budže.”

„Što?” ſawola Jan, kž tam ſtejeſche, ſaſ bylo ſo jemu do wocžow ſabkysko, ſo bu mi pſched nim hrifa, „th mi njechaſ ſwoje ſlowo wudžerzec̄?”

„Jano, ja hiſhceče ſym cži dotal žane njeđala, ale byla cži žane dała, dyrbjal ſebi jo nětſle wot tebie ſaſo ſama ſ ſebi

wróćic̄. To wok tež chzu! Mje ſo derje, Jano, Bóh cže pſchewodž; mje paſ chyzl Bóh luby ſkies ſamu tež pſchewodžic̄!”

Khwilku tam wón ſ runymaj wocžomaj ſtejo na mje hla- dashe, potom mi praſi: „Njeſch je! wofan tu ſ Bohom, ale hlađaj ſo, ſo ſo ženje njeſtrjebaſa wſchego teho ſac̄. Ja wěm, ſchto ſebi nětſle poňdu ſapocžec̄.”

„Jano”, ja ſa nim ſawolach, „hwoet ma husto džiwne myſle”. Ale wón bě ſ tajkim khwatom wot naſ ſe iſtwy, ſ kaj- kimiž bě ſ nam nuts pſchischoł.

* * *

Wjele ſlowow naſch nan ženje nječinjefche; mi paſ wón ſpoči wſcho na ſlowo wérjeſche, wſchako bě mje tež hijo ſa malu na to poſkaſ, jemu ſpoči wſcho ſe ſprawnej wutrobu wuſnac̄. Wón wuńdže nětſle, ſaſ bylo ſo nicžo njeſtaſo, ſ měrom do poſow.

Ja paſ ſo na ſamu poſhyzech, wſach ſebi ſwoje pſchafne koſeſko ſ kudželku a chyzh poſpytac̄ ſedžo pſchasc̄, — ale kajke mi tola pſchi wſchel pſchafy cžežke, cžežke myſle na wutrobie ležachu, a bjes tým, ſo mi koſeſko pſched wocžomaj ſchworczeſche, bě mi, ſaſ byl mi něchtó zuſy do wuſchow ſpěwali: „Nětſ kónz bu ſe wſchel Luboſc̄u, kónz ſe wſchém wjeſzelom!”

Takle bu tu wjecžor a ja běch do ſwojich cžežkých myſlow wſchel ponurjena, pódla dyrbjach ſebi ſpoči ſaſo poſpomnic̄ na wſchě te ſpěwczli, kajkež běchmy ſebi hewaſ ſonka na wulkej ſuzh pſched naſchel khěžku ſpěwali, hdžz bě tam Jan ſobu pódla byl, a druſy wokoło naju na cžich wjecžorach w lečnym ežazu:

Tón luby mój mje wopuſhcži,

Paſ bórſh ſaſ ſoh' ſměju.

Du haſtu horje, haſtu del',

Haj hóru horje, hóru del',

Hdžez tam te lipki ſežeju.

Běch lědy ſ lipam dopſchisčla,

Hlej, hlej! wón tam žno ſteji!

„K nam witaj, th mój najlubſhi,

Haj witaj, ſlothy najrijeſhi.

Ssy mój hſchce? abo cžeji?”

„Hdžez doſho ſo běch ſadžeržaſ,

Cži dužh praſic̄ mόžu.

W wſchěch zuſych róžkach pobudžich,

Haj w wſchitkých róžkach pobudžich,

Mam tam nětſ ſwoju róžu.”

„A th, mój luby najlubſhi,

Gslub njechaſ ſo mnu džeržec̄? —

Dzi ſ Bohom, — mje paſ troſtuj Bóh,

Haj ſ Bohom dzi, — mje troſtuj Bóh,

Daj ſbóžnu ſmjerč ſi wumrjec̄.

(Poſkražowanje.)

Naſheſeſzijan abo — ſozialdemokrata?

Schtóž A praſi, dyrbí tež B praſic̄. Schtóž njecha ſwójby měč, tež wo wótzy ſraj rodžic̄ njemóže. Prawy ſozialdemokrata wótczinskeho cžeža a ſroſymjenja nima. Woſebje pola naſchich ſozialdemokratow naděnđesčh tuto njewótczinske ſmyſlenje, město teho ſo franzowſkim ſozialdemokratam cžeſez wótczinskeho kraja pſche wſcho dže. Ja nočzu ſaſo poſomnic̄ na te napadu na naſcheho ſtareho khěžora a wo tym rěcžec̄, a ſak husto ſozialdemokratojo khěžora a ſerſchtow ſe ſlowami ſranja, ſo dyrbja ſo wot ſudniſtow ſhostac̄. Wy wěſče, ſak cži ſozialdemokratisč ſodžeržaſ poſhezo to žadanje wupraji, ſo dyrbí ſo Elſaſ-Lothringſka Fran- zowſkej wrocžic̄. Sedanske ſwjetdženje ſazpiwaju. Beleſny khěž woni wuſměchujo praſa, dyrbjal ſo radſcho w ſholowach w ſolu noſyč. A Bebel je w khěžorském ſejmje wupraji, ſo jeho ſtrona pſchi ſwojim programje wofanje. A kajki to je. Kongreſ we Wydenje w lečze 1880 wupraji: „Towarſchojo! Bratſia! Tudy ſhromadženi ſastupjerjo ſozialdemokratiſkých džělacžerjow ſlubja, ſo budže němſka ſozialdemokratiſka ſrutoſežu, wobhlađniwoſcžu a wutrajnoscžu wojovalac̄ ſa ſanicženje dženžniſhceho wrótneho (?), njeknicžomneho (!) ſtatneho a towarſchneho porjada.” Schtóž tajke ſlowa ſlyſchi, njemóže wjazh dwělowac̄, ſchto ſozialdemokratojo woprawdže chzedža. Schtóž chze ſ nim ſluchac̄, dyrbí njeſchecžel byc̄ nětčiſhceho porjada a waſchnja, kotryž w naſchich woſhadach a ſtatach ſe ſtareho dobreho čaſha wobſteji. Wy, kž wy to cžitac̄, dyrbic̄ ſe wolic̄! G tým hołym prajenjom: „ja ſym abo ja budu tež ſozialny”, móžesč husto ſ rta njepočoñnych, wot polizije wotschtraſowanych člowjekow ſlyſhceč. Schtóž paſ ſe woprawdže „ſozialny” w myſli

sozialdemokratije, tón ho s tym wotryknie wschemu nětežischemu vorjadej. To njech ſebi tola ju kózdy pſchemyſli! To ho tola ſamo wot ho roſyml, ſo kſcheczijan na tajkich myſlach bžela měcž nje može. To wěſcze ſ 13. ſtawa liſta na Romskich. Žiwi kſcheczijenjo, kótrichž wutroba je wobtwierdžena pſches hnadu, vrje tež tajkeho napominanja njetrjebaja. Ale ſchtó prajicé tež jako člowjekoj, ſznamo móhl pſchitajicž, jako ſtari wojažy k temu wschemu? Wſcha nadžija a žedzenje je nam dopjelnjene, dokelž ſzym nětko ſjednoczeni pod naſchim lubowanym khežorom. Naſch khežor Wysem II. je wuprajil na khežorski trón ſtupiwschi, ſo „chze kſhudym a wobceženym pomožnik býcž“. Tego wukash, jeho wobthadženje ſ dželacjerjemi jaſnje dopokaſuja, ſo ma wón dobru wolu nuſu a ſtrachoth naſchego czaſha wotwobrocziež. Wſchelake je ho hžo ſtało. Tenož ſchtóz to njeſnaje, móže to přeč. Naſch lubowany khežor je wjazyh dokonjal, hacž tamni tak mjenowani ludowi pſcheczeljo, kž jeno wulke rěcze džerža. Laſalle, kž je přeni ſozialdemokratiske ſjednoczenje ſaložil, piſa: „Wot džeczazých lět ſzym ſa republiku a pſchi tym wschem abo ſznamo runje pſches to ſzym k temu pſcheczwedeženju dóſchoł, ſo nicžo wjetſcheho a žohnowanja bohacžiſcheho pſchichoda nima, hacž knježerſtwo, kotrež móhlo ho roſhudžicž, tež ludej jemu ſluſhaze prawa dacž.“ Nětko je evangeliſki khežor najwjetſcheho protestantiſkeho kraleſtwa ſ tym ſpočatſ cziniš. Duž je kſcheczijanska pſchizkuſhnoſcž, kruče teho heſla: „S Bohom ſa khežora a khežorſtwo“ ho džeržecž.

To pak je hiſhce ſožebje naſcha pſchizkuſhnoſcž jako kſcheczijanow, hdyž wopomnimy, kajke ma ſozialdemokratija ſmyſlenje pſcheczivo evangeliſkej zyrkvi a ſ zyla pſcheczivo kſcheczijanstwu. Do Halskeho kongreſſa (ſozialdemokratiske ſkazowanki) w oktoberje 1890 bu pſchezo wot ſozialdemokratow wobkruczene: „Wéra je privatna wěz (wěz kózdeho ſameho)“ t. r. člowjek ſym kſcheczijan býcž a móže tola pſchi tym ſozialdemokratiskej ſtronje pſchizkuſhcež. Ale to je jenož ſelharne powjedanje. Jedyn ſ tych rěcznikow na tamnej ſhromadžiſnje namjetowasche, tutu ſadu ſe ſozialdemokratiskich ſaſhadow wotſtronicž. Tón muž mějeſche zyle pravo. Kſcheczijanstwo a ſozialdemokratiske wuežby wo mandžerſtwe, ſwojbje, ſtacze a wožebje wo wérje ho hromadže hodža kaž woda a woheň. Sozialdemokratiske nowiny piſaja: „Nichtó mjenia ſozialdemokraty hódný njeje, kž Boža njepréje a ſo ſa roſſchérjenje njewerh njeſtara; my ſym njeſcheczeljo wschitlích zyrkwiow, wschitlích popow.“ W lécze 1880 piſaja nowiny „Sozialdemokrat“. „To wschak hinač njeje a teho dla dyrbji ſo ſjawnje wuprajiež. Kſcheczijanstwo je najhórschi njeſcheczel ſozialdemokratije. Kaž mójeſche ſo tajka nabožina, kaž kſcheczijanstwo, jenož pſchi powschitkomnym ſkaženju člowjefſtwa pſched 2000 lětami ſakorjenicž, tak je wot teho czaſha ſa tym ſtejala, nuſu a hubjenſtvo w ſwěcze ſdžeržecž a jo ſa pſchitryče ſwojich ſloſcžow wuwužicž. Hdyž ſu njeſbeža jako wulka kža pſchipoſnate, budža ſebi ludžo njeſbeža w tuthm žiwenju natwaricž.“ Wožebje ho wodžerjo ſozialdemokratow ſa roſſchérjenje teje wuežby staraja, ſo je člowjek jenož wyschische ſtočo. My wschak dyrbimy Bohužel pſchidacž, ſo je ho tuta wuežba ſ wyschischich ſtantow do nižſich dobyla. Pſcheczivo Božemu ſlowu ſo jich zylk hněw a hidzenje wuliwa. W ſaſhalkych rěczach woni pſcheczivo bibliji ſakhadžuju; kherlusche ſozialdemokratiskeho ſpěwnika tutón bjesbóžny duž dyhaja. Tola njechamý dale ſpominacž na taſte čertovſke rěcze, ale ſebi jenož na ſledowaze praschenja wotmoſvicž: Njeſku najlěpſhi a nujhódníſhi ludžo runje w naſchej wérje wot ſozialdemokratow hidženej ſwoje wopravobžite ſpoſkojenje a žiwenje pytali a namakali? Šchtó dha kſcheczijanstwo hidži khiba hréč? Koho biblija we wschech ſwojich knihach hóle ſakituje, hacž runje podcziſhczennych? Wot koho dha ſkutkowaza luboſcž k ſhudym, khorym, njebožownym atd. wutbadža, khiba wot ſtawow kſcheczijanskeje, wožebje evangeliſkeje zyrkvi?

Tola nětko doſč wot tym! Wy ſeže ſpoſnali, kajke ſaſlepjenje je w ſozialdemokratiji. Ja ſebi myſlu, ſo dyrbju ſlowam w liscze tamneho muža pravo dacž, ſo wjele jich nje wopomni, kajke njeſniciozne ſmyſlenje maju woprawdze ſozialdemokratojo. Nětko to poſnajecž! Sozialdemokratija njeje ta ſtrona, kotrež ſo jenož ſa ſbože luda ſtara a chze dawki pomjeñſhcež, mſdu powschecž, dželacjerjam a ſhudym pomhacž. Hdyž by wona w luboſcž ſkutkowacž chyžla ſa wschech niſkich a hubjenych, njeby hluſinu, pſches kotrež pſcheczrenje njeje, bylo bjes njej a kſcheczijanstwie. Ale ſozialdemokratija je ſtrona powrócenja, kotrež njeſniciozne, njehódné myſle do luda njeſe. W tym ſtrachota leži. Duž ſedžbu j ſo ždy na ſo a na tych ſwojich.

Hdyž budže ſo na ſozialdemokratach to ſkolo dopjelnicž: „Běda jím! pſchetož woni na ſainowym puež wutupja, a puſcheža ſo ſa Baſlowym bļudom, myta dla, a woſmu kónz we ſoreſkej pcheczivnoſcži“, dha njech nad nami druhé ſkolo ſwoju móz a ſylnoſcž wopokaže: „Naſcha wéra je to dobýcze, kotrež ſwět pſchewinje!“

Roshlad w naſchim czaſku.

Tere Majestoscž němska khežorka je tež na ſhripu ſchorila a ma ſo wſchego wutbadžowanja wotſtajicž. Khežor je ſtrowy a ma khetro wjele džela.

Sakſki pvyň ſurij je jako general ſakſteho armeekorpsa ſrudnu wěz na ſwětlo čzahnyč dyrbjał, kotrež je ſo w wschitlích nowinach a w pruſkim ſejmje ſ wulkim džiwanjom roſpominala, mjenujz ſyječzloſke dracžowanje wojaſow pſches jich njeſdrych podwyschekow. Tak mějeſche podwyschek ſujan w 1. kompaniji 105. regimenta bjes ſwojimi rekrutami duchaſlavabeho a čzelnje njelepeho muža ſi mjenom Schwabe. ſujan Schwabu niz jenož ſam ſe ſchforniowej nakolenzu a druhimi wězami pſches hlowu pjerjeſche, ale tež ſwojich podſtajených ſkoro wschědnje ſo ſtemu naſominaſche. Hdyž běſche raſ Schwaba, naſkerje ſe ſtrachom, ſwoje kholowym ſanjerodžil, da ſujan ſo ſol horje ſypacž a nucžesche Schwabu, ſo dyrbiesche ſam ſwoj njerjad jescz! Wo druhich podwyschekow ſo podomne njeſlukti ſyjſcha. Brynza ſurjowe wutupjenje je teho dla jara kholobne. Tajke hruboscze wſchak ſu jenož woda na ſozialdemokratiski mlyn. Bóh daj, ſo bych u tež naſchi wyschzy a podwyschzy pſches tutu ſjawnu hańbu powuczeni ſo dopomili, ſo ma jich knježenje w kſcheczijanskej luboſczi ſwoje mjesy a ſo maja tež woni ſenjeſa w njebleſbach.

S Ptaczež. Njeđelu je naſch nowy wucžer, f. Günther ſ Deſnjeho Wujesda, ſwoje zyrkwi wutupjanje wotpoſožit. ſ wulkim wjeſhelom ſyjſchim, ſo chze f. Günther tež ſerbſku rěcž, kž jemu njeſnata njeje, dowuſhnyč. Dobry ſpočatſ je wón hžo ſcžiniš: liturgiju a kherlusche, kotrež ſym tsi lěta němski ſpěvali, je wón ſaſo ſerbſki ſaspěval a, dali Bóh, budže wón w poſtnym czaſku tež ſerbſke predowanje čzitacž. Bóh pomhaj jemu dale a požohnuj ieho dželo w naſchej wobadže.

S Hornjeje Hórk. Po wschech ſſerbach w wožebithym džakownym wopomnječju je pola wschitlích ſſerbów něduſhi knies nad naſchej wſu, Jan Michał Budar, kotrež je ſwoje zyle ſamoženje ſhudym ſſerbam wotkaſl a tak njeſkónczne wjele žohnowanja ſe ſwojimi pjeniſami wuſkuſował. Kelfo kſhudym, khorym, hubjenych a bědných je hžo bylo w ſańdenym czaſhu a budže hiſhce w dalokich pſchichodnych lětdžeſhakach a lětſtotetkach, kotrež je tuto wotkaſanje w nuſu a hubjenſtvo na rjane waſhnije pomhalo a budže tež dale pomhacž; kelfo wudowow, kotrež je wono troſtowało, kelfo ſyjſow, kotrež je tutón ſtuk Budarjowym ſetrél. — Bjes tym ſo ſo hevak ſmějazh herbja po ſudniſtwach wokoło honja a dla někotrych hubjenych toleř ſkorža a ſo napshežo ſebi ſadžerža, ſo je to hańba, ſo móhlo morw w rowje wobrocziež a žaneho měra tam njenamaſacž, — dha ſo tudy džakowne ſolena w cžichy komorzy ſhibuja a Bohu horzy džakny wopor w pokornych modlitwach wopruja, ſo je wón jenu čzloviſku wutrobu ſbudžil, kotrež je ſ ſhudobu ſobu ſacžuwała, kotrež je ſwěru wopomnila tamne ſlowa profety Jeſaijažone, ſo by po nich čziniła: Džel ſobu tym hłodnym ſwój khlěb a wiedž ſahnathych do ſwojeſe kheže, hdyž ty naheho widžiſh, wodžewaj ieho a njeſtězni ſo wot ſwojeho čzela. — S teje ſameje Budarjoweje wſy mōžemy dženža wo podobnym rjanym wotkaſaju piſacž, kotrež pak njeplacži wschitlích ſſerbam, ale jeno ſhudym naſchej Budeczanskeje wožady: Na dnju 21. dezembra 1891 ſemrě tudy naſch zyrkwi wjódźſtejer, kowarski miſtr Korsla Bohuwer Marcžink, a wutoru 9. februara bu na ſudniſtwje w Budyschinje ieho testament wotewrjeny. S njeho ſym ſhonili, ſo je wón nimale ſwoje zyle ſamoženje ſhudym a potrjebnym naſchej Budeczanskeje wožady wotkaſl, a je poſtajil, ſo dyrbji ſo ſeto po jeho ſmjerzi wot jeho wudowym 12,000 hrinowym Budeczanskem zyrkwi wuplaſcicž a wot danje tych pjenjes dyrbja ſhudži na 2. dnju hodoſneho ſwiedženja jako na jeho narodnym dnju ſo wobdaricž, žadyn njeđyrbji mjenje 10 hr. doſtač; a je dale poſtajil, ſo dyrbja ſo po ſmjerzi jeho wudowym hiſhce 10,000 hr. zyrkwi dowuplaſcicž, po tajkim wſho w hromadže 22,000 hr., potom pak njeſmě žadyn ſhudym mjenje 15 hr., w Hornjej Hórzę jako w jeho domjazej wſy žadyn mjenje 20 hr. dara doſtač. — Wysche teho hiſhce je ſa Hornjohórczanskú ſchulu 1000 hr. do zyrkwi wotkaſl, ſo bych u ſo wot danje tych pjenjes ſhudym džeczom ſchulſke knihy kupile. — Wſmi ſebi nowy testamant a pſcheczitaj ſcženje

Męszyto wo wużadnej thoroſcji.

Hdyž je nětko sňadna khoroscí, tak mjenowana křípa (influenza), wjele domow domapýtała a wschelakim starým a mlodým rowi muryla, dha dýrbi naš ta wopomnicí wucžicí, so ſmí pschezo w Božej ruzh a ſo móže Bóh hifchcze ciejsche khoroscje pôšlacz a ſo ſu psched czaſami tež wjele hórsche byłe. Wo jenej khoroscí, fiž je nam ſ biblije ſnata, a fiž je psched lětstotetkami tež naſchich wótzow žaſořnje cžwiſlowala, chzemý dženſa něſchtoto podací. Tuta khoroscí je wužad. Wužadny běſche Naeman, teho runja Mirjam a Gehazi, kaž w bibliji cžitam. Naſchý ſbóžník je wjele wužadných muſtrowiſ: Schimana wužadneho a raſ 10 wužadných na jene dobo. Hijo w ſastarsku běchu wužadni wot ſtrowých wotdželeni a mějachu wonka na polu abo w jamach ſomí bydlicí, hdež ſo jim jědž noschesche, doniž ſkóncžnje jich cžwiſowane cžélo duſchu ſe wſchěmi boſoſczemi njewudycha. Runje tak ſo w rāiſchim fraju wužadnym hifchcze dženſa dže. My pak chzemý ſubým cžitarjam ſdželicí, kat ſu do Lutheroweho czaſha wužadných hladali a jim ſlužili.

Wuſhad by teho abo tamneho hido do leta 700 po Chrystusku
w nemſkim khezorſtwje nadpadnył, ale krajna czwila tehdy hiszczę-
njebę. Hdyż pak kſchesczijenjo wot leta 1096 hacż do 13. lètstotetka
husto jako tak mjenowani „kſchizerjo” do kſlubjeneho fraja czahachu,
so bichu „kwojath row” s rukow Turkow wutorhnyli, su wuſhad
do wjeczornych krajinow ſobu domoj noſyli a wot teho czaſa ſo
tuta khoroscz ſe wſchej mozu roſſchérjesche, so ſebi ludzo žaneje-
radę wjazd njeviedzachu. Khoroscz ſo s tym ſapocza, jo ſo na-
kozi małe, fornijatko wulke, biele blecžki poſoſowachu, bjes teho, so
by khorę dale žaneje wobežnoſcze měk. Tafle to něichto lět doſhō-
woſta. Potom běchu te biele blecžki ſchfropawę a trupate a nětko
khoroscz ſ mozu pſchibjerasche. Wocži buchu bſufę, hſóz dybamę,
koža ſo kwekasche a ſ kwekanzow ſo jětſenje jědmiesche, ſhibadſa
buchu bolaze, zyłe czeſlo mějesche napohlad, jako by ſe ſněhom po-
kypane byłe, a ſkónečnje jedyn stav po druhim pſchi žiwym czeſle
hnijesche, hacż ſkónečnje człowjet, ſnamjo żałoszneje hróſnoſcze, ſo
wudycha. Wotkhorjenje njeběſche do czista wusamknjene, ale jara-
rędke. S wjetſha dyrbjachu wſchitzu na tutu khoroscz ſkhorjeni
pod njevuprajomnymi bołosczemi wumrjecz.

Rajhórsche pak běsche, so bě khoroscí jara natykowaža. Nje-
potrjebasche ani dótfnjenja se ſthorjenym; hižo jeho wodnych naty-
kowasche, a hdy by ſchtó ſa něſchtó pſchimnył, ſchtóž běsche khorý
w rukomaj poměš, by ſam lóhko ſthoril.

Hacž bě schtó na wužad khory, to rošbudičj běsche, kaž
něhdý Žsraelſkých měſchňikow, tak tehdy wěz zyrkwoje, kij ſažo lěka-
rjow k pomožy bjerjesche. Měnjaču ſužodžo, ſo je tón abo druhí
khory, ſmědžachu ſebi žadacž, ſo býchu tajkeho na wužad pſche-
pytowali. Schtóž ſo nětko ſa wužadneho ſpósna, placzesche wot
teho wokomiknjenja kaž ſa morweho. Pſched ſudniſtwo wjazy
ſtupicž njeſmědžiſche; jeho ſamoženje druſy ſa njeho ſarjadowachu;
herbſtwa jeho herbam pſchipadnychu. Wot nětk běſche najkrucži-
ſkim ſakonjam podcjiſnjeny, kotrež wſcho dótknjenje ſ druhimi
njemόžne cžinjachu. Wožebita draſta, kij dýrbjesche wužadny
ſtajnje woblecženu býcz, jeho hžo naſdala wſchém ſnajomneho cži-
niesche, wýſche teho mějesche ſ někajkej ſchčerfotawu, kij mějesche
ſtajnje ſobu, pſchezo ſnamjo dawacž, tak rucze hacž ſo jemu
něchtó bližesche. Wón njeſmědžiſche do žaneje zyrkwoje wjazy, ani,
hdžežkuſi býchu ſo ludžo ſhromadžowali. Žemu bě ſakasane, ſe
ſjawných ſtuđnjoſ ſo napicž. Tež njeſmědžiſche po žaných wuſtich
ſčežkač ſhodžicž, ale jenož po ſchěrofických pucžach, a dýrbjesche ſo
tam wo ſrjedž pucža džeržecž. Hdyž w někajkej nuſy hinač nje-
mohł, hacž ſo by ſ někim rěczecž dýrbjač, mějesche ſo po wěſe-
ſtupicž, ſo njeby wětr jeho wodnych na bližſcheho donjeſt. Chžyſche-li
něſchto ſebi ſupicž, njeſmědžiſche to ſ ruku pſchimnycž, ale mějesche
ſe ſwojim ſijom na njo poſkaſacž. Š jenym ſkowom: wužadny
bě ſa wſchěch druhich morwych a móžesche jenož ſ druhimi wužad-
nymi ſo ſeńč a pola nich troſcht pytacž. Štwój khleb ſebi ſa-
ſlužiež, bě jemu njemόžno. Schtó dha je ſo nětko na wbohich
hubjených ſmilik? Wopuschčjeni njebečhu. Zyrkej džeržesche ſa
ſwoju najwjetſchu winowatoscž, tajkich ſ darami ſastaracž a ſo ſa-
jich duſchu staracž a jim cžežku ſhoroscž polóžicž. Sajimawe je,
ſo je zyrkej hžo wotdželenje tajkich ſa wužadnych ſpósnatych wot
ſtrowych do Božeje ſlužby położila, kaž nětko na pſchiklad mor-
wych ſ čélnym předowanjom khowa. Pſchede wſchém cžežki běſche
ſa khoweho tón džen, na kotreymž bu ſa wužadneho ſpósnaty a ſij

jeho faž ſe ſmijercji ſałudzi. Kajka ſrudna myſl, wot nětka wot
nana a macjerje, żony a džěſcja na wěczne džěleny bycž, wu-
ſamknijeny wot wſchego, ſchtož je cžlowjekam wažne a lube, wot
jich džela a wot jich ſwjedženjow, nětko žiwych do morwych ſku-
ſhacž! Duž je zhyrkej zvyle prawje tajfe wotdželenje a wuſtorczenje
wuſadnych ſe ſtrowych ſe Bożej ſkužbje ſczinika, ſ džela teho dla,
ſo by wbohemu thoremu troſcht a woſchewjenje a to wjedženje na
pucž ſobu dała, ſo zhyla ſſchesczijanska woſada jemu ſe ſwojim
dobroproschenjom ſe boſej ſteji, faž tež teho dla, ſo by ſtrowych
poſnuſa, thorych ſi jědžu ſastaracž.

(Sfónčjenje pſchichodnje

Nowa Rzeka.

Indisski bruny muž a běly běschtaj něhy hromadže w Božej
šlužbje a wobaj běschtaj pſches to ſame předowanje ſapschimnjenaj,
ſo ſwoje hréſhne hubjenſtwo pósnaſchtaj. Indisski móžesche ſo
bórſy wodawazeje hnady Božeje wjeſzelicž; tón běly pač běſche we
wulſej týſchnoſczi, kotaž jeho nimale k ſadwěſowanju wjedžesche,
doniž tež jemu ſkóncžko wodawazeje ſuboſcze jeho troſchtujo nje-
ſejſhadža. Něſchto po tym ſetka ſwojeho bruneho bratra, Indiskeho,
a jemu praji: „Rak pſchińdže, ſo dýrbjach ja tač doſho njeměrný
a bjes hnady woſtacž, hdvž ſy ty tola tač bórſy troſcht namakał?“
„O bratsje“, wotmolwi Indisski, „to chzu tebi prajicž. To pſchińdže
bohaty fěrſchta a dže tebi nowu ſuſnju daricž; ty ſebi ſwoju
wobhlaſaſh a prajich: ja njewěm, moja ſuſnja je hiſhcze dobra,
ja ſebi myſlu, ta budže hiſhcze dlěje djeržecž. Na to wón mi tu
nowu ſuſnju poſſicži. Ja ſebi moju staru wobhlaſam, ja praju:
ta nicžo wjazh hódna njeje, ju prjecž cžiſnu a ſa nowej pſchimnu.
Runje tač běſche, luby bratsje; ty ſpýtowasche, hacž njeby twoja
stara prawdoſcz hiſhcze khwilu ſwoju ſlužbu cžiniſka; ty ju njerady
prjecž da. Ale ja wbohi Indisski žaneje njemějach, duž běch hnýdomi
wulſy ſwjeſzeleny, prawdoſcz naſčeſho knjeſa ſeſom Khrysta doſtacž.“

Rjane ſłoto jeneho wiecha.

Pešči jubilejstfim świedżenju veteranow s wuſtwobodźetſich
wójnów, fotrež běchu w lětach wot 1813 hacj do 1815, na dnju
27. měrza 1863 ſemrjetý wulfowójwoda Meklenburgski bjes dru-
himi ſlědowaze džesche: „Rajke pſchecže dýrbu ſa waſt wuprajicž?
Dolhe žiwenje a ſtowje? Wó budžecže mi wotmowlicž: my ſumy
60 a 70 lět starí. Nó duž ſkožmy ſwojej wocži na khutniſche
měz̄y. Khutnoſcz wojska njenastróža, woſebje niz teho, fiž je we
bitwje ſmjerčzi do woblicža hladak. Wón wě, dobycže wot teho
Rnjesa pſchińdže a fotſiž padaju a fotſiž dobhwaju, woni wſchitzy
ſteja w jeho wſchehomóznej ruz̄y. Wjele wot Waſchich towarzichow
je hižo to wěcžne dobycže nad tym hórkim njeprſchecželom dobyle.
Duž njech je to moje pſchecže, ſo byſchcže, hdvž tón Rnjes waſt
wotwoła, tež wó fraſne a ſbóžne dobycže dobylí pod naſchim wulfim
wjedníkom Jeſuſom Chrystuſom.”

**Přichiranja a krótke wyprajenja s rěčjow ſwia-
teho Matarija w Egypťowſkej.** 1. Ty chzeſch ſ twojimi
myſlemi Bože myſle wužlēdžicž, dha mi tola junfrócz praſ wſchitke
twoje myſle požlednich tſjóch dnjow; ty to njeſamóžesč. Tež wo-
tym, ſchtož ty wſchědnje woħlaðaſč, ty dopóſnacž njemóžesč, czeho
dla a ſak ſo to wſcho ſtawa. Možesč ty ſwoju duſchu ſpóſnacž,
kotruž maſč tola mot ſwojeho naroda? Ale předowanje wot kſchiža
je wſchaſ ſudžom, fiž chzedža mudri bycž, hļupoſcž. 2. Starajmž
bo ſwěru ſa to, ſo býchmž w ſebi ſnamjo a ſygl knjeſowý měli.
Přchetož na ſudnym dnju, hdyž paſthý wſchitke ſwoje ſtaðla woſoſo
ſebje ſhromadži, budža ſo te wozgħi ē temu paſthyrjei ſtupicž, fiž
maju jeho ſnamjo a ſygl a tón paſthý budże je ſnacž, přchetož fiž
bu jeho, ſkyscha jeho hłób a du ſa nim.

Sexagesimae

Niedzela	Jan. 12, 9—19.	Gal. 5, 1—15.
Pondzela	Mat. 15, 21—28.	1 Zeß. 4. 1—7.
Wutora	Jan. 12, 20—36.	Gal. 5, 16—26.
Srjeda	Jan. 12, 37—50.	Gal. 6, 1—10.
Schtwórtk	Jan. 13, 1—20.	Gal. 6, 11—18.
Pjatk	Mat. 21, 10—22.	Efeß. 1, 1—14.
Sobota	Mat. 21, 33—46.	Efeß. 1, 15—23.